

IZ NAŠE DNEVNE KULTURE

Slovenska kultura v tujini

Za svojo kulturno propagando v tujini stori Slovenec neverjetno malo, manjše celo nego mu dopuščajo sredstva, in vzrok tega nam je iskati v dejstvu, da še sploh nikdar nismo načeli vprašanja *sistematičnih stikov z inozemstvom*. In vendar je pri vsakem kulturnem narodu ena prvih stvari propaganda lastne kulture zunaj domačih meja, redno poročanje o njej, izmenjava publikacij, prirejanje predavanj in, gotovo najodličnejše, izdajanje, odnosno podpiranje izdanj, ki so posvečena domači kulturi. O vsem tem je pri nas jako malo govora in še manj dejanj. Število revij, ki so v zamenjavi z inozemskimi listi, je minimalno (o vzrokih bi veljalo razmišljati); naših poročevalcev pri tujih revijah sploh ni, kar je bilo še do vojne nekako bolje, ko smo imeli referenta za literaturo pri nekaterih berlinskih listih; o samostojnih publikacijah, o predavanjih itd. naj pa sploh ne govorimo. In vendar nastaja vtis, da kljub tej izredni malomarnosti tu odločujočih krogov niti najmanj ne tiče, ali smo v svetu poznani ali ne. Zato so uspehi jako klavrnji.

Iz enega tedna angleške kulture v Ljubljani je Zagreb ob priliki britanske razstave napravil tri, iz česar se je slovenska skromnost sicer norčevala; toda Zagreb je umel ob tej priliki spraviti v angleški umetnostni časopis »Studio« članek o svojih umetnikih. Zakaj pa gospoda, ki je v Ljubljani aranžirala angleški teden, ni tega umela narediti glede slovenskih umetnikov?

Drug primer. Berlinski »Sturm« (izd. Herwarth Walden) je letošnjo januarsko številko posvetil mladi slovenski umetnosti (Junge slovenische Kunst). Stvarno je ta številka brez vrednosti, saj jo je uredil tujec v slovenski umetnosti — Ferdinand Delak. Človek se grabi za glavo — po tej številki se Nemcem slovenska mlada umetnost predstavlja kot idiotski stvar. Ali res ni bilo mogoče skrupirati dostojnejšega skrupulca? Eno seveda stoji: Tako se v tujini o sebi ne bi smelo poročati in skrajni čas je že, da organiziramo vestno, na evropskem nivoju stoječo kulturno-poročevalsko službo.

Tretji primer; pač najžalostnejši. V Berlinu je letošnjo zimo pod uredništvom praških profesorjev Spine in Gesemanna začela izhajati »Slavische Rundschau«. Doslej so izšle štiri številke. Človek strmi, da se spričo balasta, katerega so natrpali v S. R. drugi narodi, Slovenci zadovoljujemo s štirimi noticami, in sicer govori prva o boju zoper šund v Sloveniji (!), druga o otvoritvi Narodne Galerije v Ljubljani, tretja o zborniku »Slovenci v desetletju 1918—1928« in četrta v par številkah o desetletnici univerze v Ljubljani.

Primerov dovolj. Slovenska literatura je Prešeren, Stritar, Kette itd. Zato pa pri tako važnem vprašanju kot je reprezentanca našega duha v svetu, ne moremo biti ravnodušni, ako delajo napake Delaki, kaj šele, če jih delajo Glonarji. Visoko kvalitativna in sistematično organizirana poročevalska služba je tako prvi postulat slovenske kulture na zunaj in ne odlašajmo več! R. L.

Naša informaciona služba.

V zvezi s poleg natisnjenimi pripombami je treba zavriniti docela napačne misli, ki jih je o »Slavische Rundschau« zapisal J. Šedivý v »Mladiki« št. V., str. 189. Tam namreč pravi: »Osnovale so (Nemci) velik znanstven časopis 'Slavische Rundschau'. Njegov poglaviti namen je, da izpodkoplje ugled vsem slovanskim časopisom, ki poročajo o Slovanih in o pravih nemških načrtih in dejanjih čisto resnico. Preden more Slovanski institut v Pragi razviti živahno delovanje, mu že hočejo Nemci uničiti veljavo s tem, da so zbrali okrog 'Slavische Rundschau' lepo število slovanskih znanstvenikov. Nemci hočejo Slovane učiti spoznavati slovanski svet, seveda skozi svoja očala in pri tem hujskati Slovane na razvoj« i. t. d. Ne vem, na kake informacije se opira pri tem g. Šedivý, da bi mogel zavriniti prvi del njegovih trditev, zdi se mi pa vendar, da te domneve cikajo preveč na popularnost; kar se tiče drugega dela teh trditev, da bodo Nemci učili spoznavati slovanski svet skozi »nemška očala« in kar pozneje pravi, da bodo slovanski znanstveniki »samo za štafažo«, je g. Šedivému treba povedati, da zato najbrž še ni nobenih konkretnih dokazov in da je njegovo mnenje o slovanskih znanstvenikih, ki so obljubili sodelovanje, tudi žaljivo. Informativno službo more prav vršiti samo domačin, — vsak Slovan v svojem področju, in sicer tako, kakor mu jo narekuje njegova znanstvena kvalifikacija in moralna odgovornost; vrhutega pa vsako sodbo vendar kontrolira vsa slovanska javnost! Slovenci n. pr. imamo svojega urednika, svoje sotrudnike, ki so sprejeli vabilo k sodelovanju, pa nobenih omejitev in predpisov. F. K.

PREJELI SMO V OCENO

Knjige Goriške Mohorjeve družbe za leta 1928.:

1. Koledar G. M. Dr. za l. 1929. Ilustriral Maksim Gaspari (naslovni list in glave mesecev s primorskimi božjimi potmi). Zabavna in poučna vsebina. Nekaj splošne domoznanske cene imata članka A. Carli: Prazgodovinska grobišča pri Sv. Luciji, in Franc Rupnik: O češčenju nekaterih cerkvenih zavetnikov (s posebnim ozirom na Pivko).

2. Zgodbe so. pisma nove zaveze. (Posnete po knjigi »Biblische Geschichte für das Bistum Breslau«, od koder so tudi slike. Ovojni list je projektiral Helena Vurnik.)

3. H. Sienkiewicz: Quo vadis? Zgodovinska povest iz mučeniške dobe. 1. knjiga. Iz poljščine prevel dr. Joža Glonar. Prirejena ljudska izdaja.

4. Josip Rustja: Sadjarstvo.

Dr. Ožbolt Ilauinig: Kapelški punt. Zgodovinska povest. Tisk Lidove knihtiskarne na Dunaju. Izd. Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu, 1928.

Dom Henri Leclercq: La vie chrétienne primitive. Bibliothèque générale illustrée, 9. Les éditions Rieder, Paris, 1928.